

Leerrede over Mattheüs 28: 20, uitgesproken op Oudejaarsavond 31/12/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 45: 8

Lezen - Mattheüs 28

Voorrede.

Wij hebben dan zo-even het laatste vers uit de 45e Psalm gezongen:

In plaats van uw doorlucht' en vrome vaad'ren
zult gij eerlang uw zonen zien vergaad'ren, ...

en wat er verder volgt. Dus omtrent, wat gaat en wat komt. Waar dan ook in begrepen is, datgene wat blijft, namelijk: de kerk, de gemeente Gods. Die blijft hier tot de jongste dag, verrijkt met de werken van God en van Zijn genade, tot troost van alle belanghebbenden. Want, die daar geen belang bij hebben - bij de gemeente Gods - och, voor hen is het jaar ook weer vol, het is voorbij.

Een ieder heeft in het afgelopen jaar zijn eigen geschiedenis gehad, in blijdschap, verdriet, voorspoed, tegenspoed, allerhande omstandigheden. Maar, let wel (want dat is op zijn plaats), zelfs het uitnemendste daarin was nog vol moeite en verdriet! Waarom? Immers, het aardrijk is vervloekt om de zonden.

Deze week nog ontmoette ik iemand die juist uit Indonesië was teruggekeerd. Wat een blijdschap: in gezondheid teruggekeerd, terwijl anderen er hun leven gelaten hebben. Een persoonlijke vreugde en ook voor de familie, bekenden enz. Maar er werd tegelijk bij gezegd: "Já, hóe zal het nu vèrder gaan? Wat zullen we nú beginnen?" Ziet gij wel, dat is dan al van het beste en toch komt er tegelijk ook al weer bij van moeite. Dat is hier niet wèg te redeneren, want het is dit leven éígen. De mens is hier der ijdelheid onderworpen.

Wij zijn zó aan dit leven gehecht, dat, - hoewel het vol met teleurstellingen is - wij telkens weer proberen ons hoofd boven al de gebreken op te heffen. Een kind begint er al mee zodra er maar enige ontwikkeling begint te komen: "Ik zal blij zijn als ik naar school kan." Als de gewenste zaak, waarmee men zo verblijd zou zijn, verkregen is, dan geeft het toch niet die verheuging en voldoening welke men zich er van voorgesteld had. Dan zal men blij zijn als het vakantie is, of als men overgaat naar een hogere klas. En dat blijft zo. Ten laatste: "Ik zal blij zijn als ik van school àf ben." En zó gaat het leven verder.

Laten wij eerlijk zijn, geeft hetgeen waarnaar wij met blijdschap verlangd hebben de ware voldoening, bevrediging? Neen, want dat is er niet. Het kàn ook niet. Ik bedoel daar niet mede, dat wij al het goede dat God in Zijn goedertierenheid en liefde ons hier toeschikt, niet hóóg zouden achten!

Laat een ieder zich de weldaden en zegeningen, die ons in het achterliggende jaar geschonken zijn, maar voor de geest halen. Hoe heeft Hij Zich aan ons bewezen; is het niet één aaneenschakeling van weldadigheden? Want wegens onze zonden kon Hij ons voor eeuwig verstoten. Krachtens de reinheid van Zijn Wezen zond Hij Adam om één zonde uit het paradijs, en stelde met hem zijn ganse nageslacht buiten Zijn gunst en gemeenschap. Dat bracht de reinheid van Zijn Wezen met Zich mede. En hoeveel zonden liggen er niet in dit afgelopen jaar? Roemen Zijn barmhartigheden niet tegen het oordeel dat wij verdiend hebben? Laten wij daarom opmerkzaam letten op Zijn weldadigheden en zegeningen die Hij aan ons bewijst en ook weer in

dit afgelopen jaar bewezen heeft. Laat dat zijn, om ons voor Hem te verootmoedigen, ten diepste te vernederen!

Het is op zijn plaats, om Zijn goedheid en genade in al Zijn zegeningen te erkennen! Ik bedoel dit: welke weldaden en zegeningen ons ook zijn toegeschikt, geeft het aan onze ziel de voldoening zoals dat wel gewenst is, ja zoals het vereist is? Dan moeten wij bekennen: neen! Want er is slechts één werk dat voldoen kan, en dat is: de genade.

Immers, onze ziel is geschapen voor een nimmer eindigende eeuwigheid en kan niet verzadigd worden of voldaan zijn met wat tijdelijk en vergankelijk is. Onze ziel kan slechts gevoed en verzadigd worden met onvergankelijke goederen. En dat is: Zijn genade. Letten wij daar dan op, want daarbuiten is het niet.

Dáárvan spreekt het lied dat wij zongen. Het is toepasselijk op Gods knechten, op de profeten en Zijn ganse gemeente onder het Oude Testament, die daar profeteerde van de tijd des Nieuwen Verbonds, maar het is ook geheel toepasselijk op het gaan van het ene geslacht en het komen van het andere.

De tijd gaat hier - het ene jaar voor, het andere na - voorbij als met jachtschepen. Ook Gods volk gaat hier de weg der ganse aarde, het blijft hier niet! Wat hier blijft - uit kracht van Christus' verhoging, uit kracht van Zijn Middelaarschap en Koningschap, daar Hij in heerlijkheid is gezeten aan de rechterhand Zijns Vaders - is, dat Zijn Naam van kind tot kind wordt voortgeplant. Dat zal zo blijven zolang er de zon is.

Werkelijk, het is een donkere, zeer donkere tijd, waarin de oordelen van God als tastbaar zijn en de geest van de antichrist dermate werkt, dat in alles letterlijk toegepast kan worden, wat Christus ons voorzegd heeft, namelijk dat de mensen kittelachtig van gehoor zouden worden, dat de liefde zou verflauwen en dat er zulk een geest zou zijn, om de leugen en de dwaling te geloven. Dat voltrekt zich op zulk een wijze, dat men soms zou zeggen: "Hoe is het mógelijk!" Maar in alles wordt de Schrift vervuld.

Hoewel het dan zeer ernstig is, nochtans blijft, dat Christus verhoogd is aan de rechterhand Gods en Hij Zijn kerk hier in stand zal houden. Dus, dat er zullen blijven aankomen door Godd'lijk licht geleid. Dat kàn niet ophouden. Dat is dan tot troost, dat, al is dit jaar weer voorbij, weer vergaan, Christus Dezelfde blijft. Zijn er nu belangen bij Christus en Zijn gemeente, hebben wij persoonlijk belangen, hebben wij belangen bij onze arme bloeden van kinderen en aangaande onze naaste, dan ligt er een zeer grote troost in verrat.

Het is ook niet zó gesteld: "Ja, het oude volk, als je dáár eens over hoort praten, hoe waren díe!" Nu, bij alle eerbied, bij alle hoogachting voor Gods "oude volk", heb ik dikwijls dit opgemerkt, dat als er over gesproken werd, dan kwamen er 2, 3, 4, 5 of soms nog enkele andere bijzondere gevallen uit hun leven naar voren en dat moest dan toonaangevend zijn dat het "bijzonder volk" was, maar, zullen wij er rekening mee houden, dat Christus door de eeuwen heen Dezelfde blijft?

Nu loopt het er over, ben ik de behoeftige? Ben ik om Christus verlegen? Dan wil Hij ook voor ons zijn wat Hij geweest is voor de kerk die al ingezameld is. Want Christus is gisteren, heden en in der eeuwigheid Dezelfde. Hij verandert niet. Nu raakt het òns, hoe staan wij omtrent de Gezalfde des HEEREN? Laat dat een vraag zijn voor een ieder. Want, in die rijmpsalm, die wij zongen, komt verder voor:

En stellen hen, door Uw geduchte hand,
al 't aard'rijk door, in vorstelijke stand. ...

Dat is dus niet: "Ja, die zaken, die werken van Zijn genade: van rechtvaardigmaking,

heiligmaking, inzetting in het Koninkrijk, van kindschap en verdere opbouw in het geloof, daarvan hoort men zozeer niet meer." Dat ligt niet aan Christus! Hoe staan wij tegenover Zijn Persoon, tegenover Hem Die rijk en troon verliet en op aarde kwam, Die als een kind in een beeststal geboren wilde worden, om beneden allen te gaan, om ons te kunnen oppakken en ten leven te dienen? Waartoe heeft Hij Zich in vrije, zuivere liefde doodgeliefd aan het vloekhout des kruises?

Wij lezen in deze Psalm nadrukkelijk: "Gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde." Wat is dat anders dan, dat Hij ons door de geloofsvereniging met Christus, zodanig met Zijn heilvendiensten verrijkt en doet delen in Zijn overwinning over zonde, dood, graf en hel, dat wij de Zijnen zouden zijn, beide met ziel en lichaam.

Dat God een ieder geve, om niet met de geest van deze tijd meegevoerd te worden om in sleur op te gaan, maar dat wij aan de waarheid Gods gebonden zouden zijn. Want wat wij nodig hebben, om welgetroost het jaar te kunnen uitgaan en een nieuw jaar aan te vangen, is, dat bij alle onbestendigheid op dit benedenrond, Gods Woord en leer bestendig is. Dàt houdt stand in eeuwigheid. Dat is dus troost. Dan weten wij waar wij ons aan kunnen houden, en waar wij niet teleurgesteld of bedrogen mee uitkomen. Dat is het Woord van God.

Daartoe vragen wij een wijle uw aandacht voor Jezus' eigen Woord, het Woord des Overwinnaars en dat ons ten goede. Zoeken wij vooraf Gods aangezicht om een verbeurde zegen.

Tekst.

Wij vragen dan uw aandacht voor het laatste vers (20) uit het ons zo-even gelezen laatste hoofdstuk uit het Evangelie van Mattheüs, waar Gods Woord aldus luidt:

En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.

Leerrede.

Dit woord is mij zeer troostrijk geweest. Ons is zo-even het gehele hoofdstuk gelezen, dus ook het verband waarin deze woorden staan. Hier spreekt Christus Zelf - als de verheerlijkte Immanuël, Die dood, graf en hel had overwonnen - Die in de kracht Zijner opstanding aan de Zijnen was verschenen en gereed stond hen te verlaten om nog hoger trap van verhoging in te nemen.

Immers, men spreekt over de trappen van Zijn vernedering: Zijn nederige geboorte, Zijn lijden, dood, begrafenis en nederdaling ter hel, maar ook over de trappen Zijner verhoging: Zijn opstanding, Zijn hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en Zijn komst ten oordeel.

Christus handelt hier al vanuit Zijn overwinning, gereed staande ten hemel te varen en die ereplaats te gaan innemen aan de rechterhand Zijns Vaders, vanwaar Hij alle dingen regeert en Zijn kerk, Zijn gemeente, ten goede is.

Dat Christus hier zo spreekt, heeft een dubbele reden en oorzaak. Immers, de discipelen, die Hem hier omringen en die Hij verkoren en verordend heeft tot de fundamentstenen van de Nieuw-Testamentische kerk, zijn geen onwetenden, doch zijn een kring mensen die weten dat de wereld in het boze ligt. Zij zijn getuige geweest, dat alles tezamen: Farizeeën, Sadduceeën, Herodianen, Herodes, Pontius Pilatus, de heidense soldaten, als het er op aankwam één was om Jezus te verwerpen.

De Farizeeën waren de rechtzinnigen, de Sadduceeën de vrijzinnigen, de Herodianen werden aangezien voor afvalligen, en de Romeinen - die heidenen - voor vreemde indringers. Herodes,

een Idumeër, werd gehaat evenals Pilatus, de Romeinse stadhouder. Zij mochten tegenover elkaar staan en soms heftig twisten, maar als het ging om de verwerping van Christus, dan smolt alles tezamen. Dan werden Pontius Pilatus en Herodes op hetzelfde ogenblik zelfs vrienden! Dat alles wisten de apostelen.

Toen Jezus deze woorden sprak, stond Hij gereed om hen te verlaten! Hóe bleven zij er nu over? Als schapen in het midden der wolven! Zó had Jezus het hun ook gezegd. Dat zijn die mensen zich bewust geweest. Hoe moest nu de gemeente Gods, de kerk, gefundeerd en opgebouwd worden? Hoe kon dat? Als het van hèn afhing, dan kwam er niets van terecht. Als het van hèn moest komen, dan ging het zéker fout. Nu sterkt de Zone Gods, Hoofd van Zijn christengemeente hen eerst. Want Hij zegt: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." Hij is overwinnend Koning. Dat is Hij als Middelaar. Want als God is Hij altijd de Machthebbende geweest in hemel en op aarde. Maar Hij spreekt zo ook als Middelaar, Die zó dicht, zó dicht bij de mens is komen te staan in aanneming van vlees en van natuur, dat Hij de broederen in alles gelijk is geworden, uitgenomen de zonde.

Hij heeft, zeggen wij, alles overwonnen: de zonde, de dood, het graf, de hel. Alle vijanden. Nu is alle macht dus de Zijne. Hij wil hebben dat de discipelen, de fundamentleggers van de Nieuw-Testamentische kerk, dat grondig, zakelijk zouden weten, opdat zij, in de strijd die zij moesten gaan strijden - als komend te staan in het midden der branding - zouden weten: wij staan niet op eigen benen, en, wij behoeven niet in het minst op onszelf te steunen of sterkte bij onszelf te zoeken en te putten, maar ... dat mogen wij allemaal uit Hem halen, uit Hem putten. Want Hij is het Hoofd van Zijn christengemeente, door Welke God de Vader alle dingen regeert.

Jáá, máár ... nu stond Hij gereed om hen te verlaten! Inderdaad, dáárom heeft Hij eerst gezegd: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." En, waartoe Hij hen geroepen had, gaat Hij nog eens zeggen: "Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes, lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb." Dàn volgt: "En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen." Nu ging Hij wel heen, dàt is waar, en dan moesten zij Zijn lichamelijke tegenwoordigheid gaan missen. Doch het is zoals onze catechismus spreekt: "Naar Zijn menselijke natuur is Hij niet meer op aarde; maar naar Zijn Godheid, Majesteit, genade en Geest wijkt Hij nimmermeer van ons."

De zaak waar het dus over gaat is, dat Hij door Zijn genade en Geest te allen dage bij hen wil zijn, en bij hen blijven. Als dat het geval is, dan is er toch eigenlijk geen krimp! Als wij daarop zien, dat verandert de zaak. Ook in deze tijd. Daar ligt dan weer een jaar, behorende tot het verleden. Wat zal het nieuwe jaar baren? Wat zal het ons brengen? Wij weten het niet.

Dat al zwartere en donkerder wolken zich samenvakken, lijdt geen tegenspraak. Zelfs een werelds mens ziet dat nog wel en voelt óók aan: wat zal er komen, wat zullen wij gaan beleven, wat zal de toekomst brengen? Maar als Christus nu zulk een Persoon is, dat Hij met ons wil zijn tot aan de voleinding der wereld, kijk dàt verandert toch de zaak. Anders gaan wij het oude jaar uit en staan als te kijken tegen een muur waar geen gat in is. Wàt staat er te gebeuren? Wàt brengt de toekomst met zich? Hoe moeten wij er dóór? Já, èn: hoe moeten wij er uit? Maar hier ligt een belofte, helder en open.

Iemand zou in het midden kunnen brengen: "Maar, wat hier staat, dat staat er toch eigenlijk voor de apostelen? Als gij dat zo in het algemeen overbrengt, is dat wel op zijn plaats? Nu, dan zullen wij heel de zaak eens nagaan. Wij zullen bij de discipelen beginnen, hoe die mensen waren toen zij met Jezus in aanraking kwamen, en hoe Jezus met hen omging en wat Hij tot hen gesproken heeft. Wij zullen niet bij ieder van de discipelen apart blijven stilstaan, want dan komen wij veel te veel tijd tekort, maar laten wij in het algemeen van hen spreken.

In die tijd was er een van God verordeneerde openbare eredienst in de tempel te Jeruzalem. Daar was de hogepriester, met de priesterschaar en de Levieten en werden de offeranden aangebracht alsmede de gebeden en dankzeggingen opgezonden. De gehele dienst verliep daar met nauwgezetheid volgens de ordening; want ten tijde van Jezus' omwandeling op aarde stonden zij nogal op de letter van de wet. De gehele ceremoniële eredienst werd dus stipt nageleefd, al was het dan uitwendig.

Hoe waren de discipelen daar nu onder? Die vonden daarin geen voldoening. Zat het hem daarin, dat de dienst van God niet goed was? Och, die dienst was wel goed, en ook op zijn plaats, máár, die mensen waren in zichzelf zo nameloos ongelukkig! Dát was het geval. Want die openbare eredienst sloot geen záligheid in, het was: dít moeten wij doen en dát moeten wij laten.

Door die ceremoniële eredienst werden zij opgeleid tot de betekende zaak, namelijk tot de bloedige offerande van Jezus Christus, waarvan al de offeranden een voorbeeld waren. En zij liepen met zo'n groot ongeluk aan de binnenkant, dat er bij hen geen voldoening was.

Wij zien zelfs van een Nathanaël, dat hij, in plaats van in huis - bij zijn vrouw en kinderen, met elkander in het gebed - alléén in de tuin zat, achter een vijgenboom. Dat heeft óók een oorzaak gehad! Het moet dus zó geweest zijn bij die man, dat hij zó ongelukkig was, dat hij daar maar heen ging.

Dat zou onder ons ook nog kunnen zijn. Het jaar 1948 ten einde en 1949 begonnen; nu is 1949 bijna weer geëindigd en straks is het, als wij het beleven, 1950, de éne dag voor en de andere na is alles hetzelfde gebleven. Er kan in een mens wel eens veel ijver wonen met zuchten en bidden met vrouw en kinderen! Maar het kan ook zó laag aflopen, dat men schier niet meer durft voor te gaan in huiselijke kring, want: "Dat is óók maar openbare huichelarij! Want, wát is er voor gebedsverhoring??"

Ik denk, dat het zó met die man geweest is: "Wát gebedsverhoring? Man, er verandert níets!" Nu zit hij daar in zijn tuin, onder de vijgenboom, in zijn eentje. Dáár komt zijn vriend Filippus. "Ja, de baas is niet in huis, ik denk dat hij in de tuin is." Filippus gaat de tuin in en Nathanaël die hem hoort aankomen, staat vlug op en slaat het stof van zijn knieën (immers, al zijn bidden was tòch voor niets! Satan zegt: "Bid maar, man! Zucht de straatstenen maar uit de grond! Er verandert toch niets! God hóórt je niet!").

Zijn er die hier ook, waar satan zo tegen te keer gaat? Soms voegt satan er nog bij: "Ja, je moet rekenen dat je het lieverdje van God moet zijn, hé, dàn loopt het wel van een leien dak." Het zou kunnen wezen, dat er hier ook nog zo zijn. Dan zou ik toch de moed maar niet laten zakken - want als je in de wereld geen leven hebt (laat het dan zo zijn, dat je ook niet bij Gods volk behoort en bij God geen plaats hebt), dan zou het net zo kunnen zijn als bij Hanna. Die had het éne jaar uit en het andere in, géén gebedsverhoring. Maar daar is de strijd zó hoog gelopen, dat zij op een keer in het heiligdom is neergevallen en zij haar hart uitstortte.

Toen trapte zelfs de priester Eli haar nog op het hart door te zeggen: "Hoe lang zult gij u dronken aanstellen? Doe uw wijn van u." Maar toen kwam uit haar geprangd gemoed: "Neen, mijn heer! ik ben een vrouw, bezwaard van geest; ik heb noch wijn, noch sterke drank gedronken; maar ik heb mijn ziel uitgegoten voor het aangezicht des HEEREN." Zij wist ook geen andere uitweg. Zijn die er hier ook nog? Zij ging niet naar de Baäls en de Astoreths, dát was toch zinloos werk. Maar ze deed het voor het aangezicht van de levende God. Waarde had zij niet, recht ook niet, doch je moet maar geen andere uitweg hebben!

Nu komt bij die man - die haar, door zo hardvochtig te zijn, wel op het hart had getrapt - toch voor de dag, dat hij een begenadigde is, want hij zegt tegen haar: "De God Israëls zàl uw bede geven, die gij van Hem gebeden hebt." Of hij wil zeggen: "Meid, dat kàn God zo niet laten

zitten! Daar is Hij aan vast, hoor! Denk je, dat God, iemand die zegt: "Ik weet anders geen uitweg dan alléén naar U", jaar in jaar uit aan Zijn genadetroon laat hangen? Zij hééft dan ook een Samuël aan haar hart mogen drukken en in God mogen roemen: "De HEERE doodt en maakt levend; Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet weder opkomen. De HEERE maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij. Hij verheft de geringe uit het stof, en de nooddruftige verhoogt Hij uit de drek, om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen de stoel der ere doe beërven." Máár, wij moeten er wel erg in hebben dat Hanna als vanzelfsprekend de wereld niet aan haar snoer had hangen, dàt hoort er niet bij. God dienen en de wereld aanhangen, kàn niet!

Als men dus de wereld aanhangt, dan stapt men met de wérelde het oude jaar uit en het nieuwe in, en wordt men met de wereld uitbetaald. Dat is ook billijk! Dat is rècht! Wij hebben met een Koning te doen, Die rijk en troon heeft verlaten, en tot ons wilde komen in ons ongeluk en in onze ellende, opdat Hij ons zou kunnen dienen. Zouden wij dan de wereld niet verlaten en onszelf verloochenen, alles er aan offeren?

Als wij de wereld niet over hebben voor God en Jezus, dan zit het aan de binnenkant niet zo diep. Dan leeft men in daden uit, dat men maar een mond-godsdienst heeft. Het ligt slechts in de mond en niet in het hart. Laten wij daar dan rekening mee houden. Zó was het bij Hanna niet, want de zaak waar het over liep beheerste heel haar leven. Haar uitgang, haar ingang, haar opstaan en haar nederliggen was, dat Hij uit Zijn heiligdom haar nog eens beantwoordde, en Zich bewees een horend en verhorend God te zijn; dat zij gunst en genade in Zijn ogen vond. Dàt was het doel in haar leven.

Opmerkelijk, dat wij verschillende van die zaken met dezelfde inhoud, in de Schriftuur aantreffen! Nathanaël had óók al geen gebedsverhoring, het ene jaar uit en het andere in en alles hetzelfde. Maar tòch, op z'n onverwachts is er nu opééns verandering gekomen. Wie had dáár nu toch gedachten bij? Daar komt zijn vriend die vol zit met: "Wij hebben Dien gevonden, van Welke Mozes in de wet geschreven heeft, en de profeten, namelijk Jezus, de zoon van Jozef, van Názareth!"

Het schijnt, dat Jezus nogal een plaats bij die mensen heeft ingenomen, daar Filippus direct met de deur in huis valt: "Dien gevonden." Zij zijn dus mensen geweest, die, hoewel zij Hem niet kenden, het oog op de ware Christus der Schriften geslagen hadden, zoals Hij daarin geopenbaard was. Díe, Díe moest het zijn! En nu zegt Filippus: "Wij hebben Dien gevonden." Maar ja, wat er bij Filippus was, was er niet bij Nathanaël. Daarom is diens antwoord: "Kan uit Názareth iets goed zijn?"

Nu zien wij dat er bij Filippus een geestelijke kennis is, want hij gaat niet zeggen: "Ik weet het zéker! Wat is daar nu tégen te spreken?", maar hij zegt alleen: "Kom en zie!" Hij denkt, als je komt met zo'n ongelukkige boel, man, dan bezwijk je er zó voor; dan moet je aanpakken wat ik ook heb moeten doen. Dat weet ik zó.

Als Nathanaël tot Jezus komt, is Diens eerste woord: "Zie, waarlijk een Israliet, in welke geen bedrog is." Maar dàt laat Nathanaël zich zo maar niet op de mouw spelden, hij antwoordt: "Van waar kent Gij mij?" Hij wil zeggen: Ik heb U nooit gezien, nóóit ontmoet. Maar nu antwoordt Jezus hem: "Eér Filippus u riep, daar gij onder de vijgenboom waart, zag ik u."

In onze tekstwoorden staat: "Ziet, Ik ben met ulieden", en nu blijkt, dat, toen die man in zijn ongeluk liep, Jezus hem al nakeek. Ja, dat heeft die mán ook niet geweten! Wie kan er nu, als hij met zijn ongeluk opgescheept zit -afgezonderd onder een vijgenboom - denken dat het oog van Jezus op hem is? Het zou toch een brutaliteit zijn! Maar Jezus zegt het en Hij spreekt toch de waarheid?! Hij voegt er tegelijk bij, dat Nathanaël nu wel verwonderd was, maar dat hij nog wel wat ànders zou zien: "Van nu aan zult gij de hemel zien geopend, en de engelen Gods

opklimmende en nederdalende op de Zoon des mensen." Wat bedoelt Jezus? Dit: "Och man, Nathanaël! dit is nog maar een copie van de zaak. Want weet je waartoe Ik op aarde ben? Om hemel en aarde te verenigen tesaam! Het is nog maar een begin, man." Zo zien wij dat Jezus toen al die mensen heeft nagekeken.

En, om kort te zijn: wat zei Jezus tot hen, die in de vissersschuit waren? Slechts: "Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken." Die mensen heeft Hij gekend zoals ze daar in de schuit zaten, want zij gingen niet zeggen: "Maar wat moet dat worden?" Of: "Daar zien wij geen toekomst in, want, wij moeten voor de tijd ook de zorgdragenden zijn." Neen, zij laten het schip, hun vader, de netten, héél de boel in de steek, en gaan méé. Hoe kwam dat? Doordat zij aan de binnenkant zo ongelukkig waren. In Jezus lag hun geluk. Hij had hen nagekeken. Als het oog van Jezus op een zondaar is, dan brengt dat teweeg: daar ligt de wereld en het eigen. Zij gaan met Jezus mee.

Neem Zacheüs. Die man was in een vijgenboom gekropen, want hij had gehoord dat Jezus op zijn weg daar langs kwam. Zacheüs was klein van persoon en kon dus niet over de mensendrom heen kijken. Hij was wel rijk, maar het gaf niets of zijn kleren er vuil van werden. Hij is in een vijgenboom geklommen om Jezus te zien. Als Jezus er langs komt, kijkt Hij omhoog en zegt: "Zacheüs! haast u, en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven."

Hoe kwam dat? Jezus had hem nagekeken, en wist hoe hij aan de binnenkant was. Hij wilde Zacheüs beantwoorden in zijn ongeluk. En wat er bij die man aan de binnenkant was, kwam ook nog voor de dag, want hij zegt: "Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik de armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder." Hij wilde open kaart spelen. Hoe kwam dat? Wel, er was maar één doel en dat was het hoogste: om zijn ziel er als een buit uit weg te dragen, en genade en vrede te hebben.

De gehele Schriftuur tekent ons, dat, in zoverre dat in ons hart werkt, de Koning ons al nakijkt. Wereldlingen, die hun leven in de wereld hebben, kunnen zichzelf wel helpen. Doch als er iemand is, die van zichzelf moet bekennen: "Ik kan niet hoger komen dan een wereldling, maar in de wereld ga ik dood van ellende", die zichzelf niet kan helpen en anderen kunnen het ook niet, waar is die op aangewezen? Die moet, met zó'n verderf en ellende de ogen opheffen naar dat gebergte, vanwaar alleen de hulp kan komen.

Hij wil openbaar brengen: "Ik wil ulieden met uw ellende en verdriet nakijken." Laat dat dan een troostreden zijn. Kunt gij niet verder komen dan zonde en schuld? Pak dan al die zonde en schuld aan en zeg: "O God! verder heb ik het niet kunnen brengen; zo'n verdorven vat ben ik." En dan pak je er nog maar van je vrouw en kinderen bij; dan steek je je kinderen ook maar omhoog, die in hetzelfde oordeel van zonde zijn, maar die niet minder de belofte van genade, zaligheid en leven toegezegd wordt dan de volwassenen! Want Hij zegt: "U komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal." Hij wil daarmee alles oppakken en tezamen nemen.

Als Jezus Christus dan ook in het hogepriesterlijk gebed Zijn apostelen, Zijn discipelen aanbeveelt, dan zegt Hij: "Ik heb Uw Naam geopenbaard de mensen die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt." Dat is toch wat! Nu had Jezus hen nagekeken, geroepen en nu zegt Hij, dat Hij hun de Naam Zijns Vaders had geopenbaard. Wát een verheven, aanbiddelijke Koning! Dat zegt Hij tegen Zijn Vader. Dan zegt Hij: "En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen." Daarmee wil Hij dus alles oppakken, tot het minste toe, die door hun woord ook in Hem zouden gaan geloven. Dat zijn dan diegenen, wier hoop en verwachting op Hem komt te staan, en die moeten aanpakken dat die leer de waarheid is. Is het geen lieve, gezegende Koning, Die zó is?

Zien wij dus wel, dat wij met Hem het oude jaar uit kunnen en een nieuw in? Daarbuiten is het hachelijk genoeg, want wat moeten wij zèlf beginnen, in een wereld die ligt te waggelen onder het oordeel en de vloek? Wat te beginnen tegenover een driehoofdige vijand? Wat te beginnen in een tijd, waarin de antichrist als alle macht mobiliseert en alles oproept met het doel om alles onder de voet te lopen? Nogmaals, wát moeten wij beginnen? Maar als Hij nu met ons wil zijn!! En met wie wil Hij dan zijn? Met ongelukkige, ellendige zondaren, die Hem naschreien en nalopen, bij wie - als het voor de dag komt -het zelfs zó is, dat Hij hèn naloopt! Want dat ligt ook vervat in: "Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld."

Immers, wij weten dat de apostelen gestorven zijn, dan móet die waarheid door de eeuwen heen, tot de jongste dag, noodwendig zien op de ganse kerk. Daar de apostelen zijn heengegaan en die woorden van Jezus tot de jongste dag van geldende kracht blijven, zo moet Christus, als Hij dat tot de apostelen spreekt, het tegelijk gesproken hebben tot allen die het niet in de wereld en bij zichzelf kunnen vinden, en hun oog op Hem geslagen hebben. Als dan hier het Woord tot de kerk is, tot de jongste dag, dan neemt Hij hen allemaal daarin op.

Wij hebben ook nog in het kort aangehaald, dat Jezus hier spreekt als Overwinnaar van dood, graf en hel. Het is waar dat Hij nog niet gezeten is aan de rechterhand des Vaders, maar het was onherroepelijk aan Zijn opstanding vast, dat Hij, Die uit de doden was opgestaan, ook die plaats zou innemen. De Persoon Die hier spreekt, is zulk Eén, Die is boven alle macht verheven. Boven de macht van de antichrist, boven de macht van de zonde, der wereld en des duivels. Hij is opgevaren en is gezeten aan de rechterhand Gods, waar noch dood, noch graf, noch hel Hem kunnen schaden. Wij kunnen het zó zeggen, dat Hij daar gezeten is als Overwinnaar en dat satan de verslagen vijand is, die voor Hem het onderspit heeft moeten delven.

Als wij dan ons oog slaan op Christus, verhoogd aan de rechterhand des Vaders, dan tarten wij daarmee heel de hel, de overwonnen vijand, die hier, op dit benedenrond, zo'n branie, zo'n praats heeft alsof hij met ons kan doen als met een vloermat, waarop men de voeten afveegt. Wij zijn dat dan wel onderworpen wegens de zonden, maar welk een ruimte opent hier die gezegende Heiland en Zaligmaker!

Nu moeten wij de zaak echter niet eenzijdig bezien, in deze zin: "Maar als Christus dan zó wil zijn - als wij het in de wereld en bij onszelf niet kunnen houden - dat Hij ons wil nakijken, wel, dan hebben wij toch niets dan voorspoed te verwachten?", en daaruit een rekening gaan opmaken van uit- en inwendige voorspoed, welvaart en zegen!

Dan wil ik in de eerste plaats nog aanhalen van Abraham, die genoemd wordt de vader van al degenen die geloven zullen. God sprak tot hem: "Ga gij uit uw land, en uit uw maagschap, en uit uws vaders huis, naar het land, dat Ik u wijzen zal", en belooft met hem te zullen zijn, zeggende: "En Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken; en wees een zegen!" Maar als Abraham dan op reis gaat, dan is het eerste wat hem wedervaart, dat zijn vader te Haran sterft! Satan zal toen wel gezegd hebben: "Zó gaat het nu met zo'n eigenwijze godsdienst! Dat kost je oude vader het leven. Dat komt er van! Oude bomen kun je niet verplanten. Je hebt de dood van je vader op je geweten." Toch gaat Abraham verder op zijn reis. Als zij tenslotte in het land Kanaän gekomen zijn, ja, men zou zeggen dat daar wel alles vrede en nog eens vrede moet zijn bij Abraham en zijn neef Lot, die met hem opgetrokken was, maar ... zij moeten van elkander scheiden wegens hooggaande ruzie tussen hun herders. Daar zaten ze dan toch maar mee.

Dan heeft Abraham, bij alle wederwaardigheden die hem wedervoeren, vijftientig jaar lang moeten wachten op het beloofde zaad. Alles heeft die tijd op losse schroeven gestaan. Zou er wel ooit iets van terecht komen? Wát zal er bij Abraham wel in zijn hart gewoed en gewerkt hebben: "Geloof je nu nòg, dat God je in alles nakijkt? Waar is dan de beloofde zaak?" Jáá, hij was in die tijd wel schatrijk geworden, een herdersvorst, máár ... dat hebben wereldlingen óók!

Die kunnen ook welvaart hebben in dit leven. Wááran kon hij zich vasthouden? Er bleef niets anders over dan: "Als ziende de Onzienlijke." Zo heeft hij in armoede en ellende God aangehangen. Maar hij is niet bedrogen uitgekomen! In alle geval, hij heeft dat pad moeten gaan.

Neem ook eens Jozef. In tegenstelling tot al zijn andere broers vreesde hij God. En wát was er bij hem te zien van: "Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld?" Als er één was met wie God wilde zijn, dan moest het toch wel Jozef zijn, die God zo vreesde? En hoe gaat het? Eerst door zijn eigen broers als slaaf verkocht, zelfs als een stuk vee verkwanseld. Dan komt hij bij Potifar terecht en daarvandaan zelfs als een boef in de gevangenis. Daar heeft hij jarenlang gezeten, alsof er geen God in de hemel was Die hem nakeek. Maar nu lezen wij nog bij de psalmdichter: "Tot de tijd toe, dat Zijn woord kwam, heeft hem de rede des HEEREN doorlouterd."

Dan staat er aan het einde, dat Jozef tot zijn broeders spreekt: "Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed, gelijk het te dezen dag is, om een groot volk in het leven te behouden." Dus ook de waarheid die Jezus hier gesproken heeft is toen al bij Jozef bevestigd geworden, máár níet in een weg naar vlees en bloed noch naar eigen licht en inzicht eens mensen, maar op zo'n wijze, dat nog eeuwen daarna de kerk er over spreekt wat God gedaan heeft.

Och, laten wij dan inzonderheid op die zaken letten, om ons - in licht en in donker, in vóór- en in tégenspoed - aan Hem te verbinden en aan Zijn Woord gebonden te zijn. Want: "d'Allerhoogste maakt het goed; na het zure geeft Hij 't zoet." Maar Hij doet dat op Zijn wijze, en niet, zoals wij het soms op ons programma hebben. Hij is de alleen Wijze, de alleen Volzalige, handelend naar Zijn eeuwig en volmaakt bestek, maar geen mens heeft er zich ooit over te beklagen gehad! Want Hij heeft te allen tijde bewezen, voor Zijn ellendigen boven bidden en denken goed te zijn. Toe, eer ik verder spreek, laten wij eerst nog zingen het 8e vers uit Psalm 89:

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d'ere toegebracht; ...

Nu komt in de Schriftuur juist dit op de voorgrond, dat God met zijn liefste kinderen op zulk een wijze wil handelen, dat het in menig opzicht lijkt alsof zij de door God vergetenen zijn. Ziet maar eens op Abraham en kijkt eens naar Jacob in zijn vele omstandigheden. Hoe is het geweest bij David, die door God verkoren was om hoofd en voorganger des volks te zijn? Wat is het leven van die man geweest? Nochtans is, wat Jezus hier gesproken heeft, ook hun ervaring geweest. Ook van David. Maar, in een weg waarop David niet gerekend had, en waar geen mens ooit gedachten over gehad heeft. Moest dat dan zo? Dat heeft de uitkomst wel geleerd. Want daaruit bleek, dat het zuiver een werk van God was, Die hem vanaf het begin tot het einde toe, nagekeken heeft en met hem was. Daaruit is dan ook de zang bij David voortgekomen: "God heeft gesproken in Zijn heiligdom; dies zal ik van vreugde opspringen; ik zal Sichem delen, en het dal van Sukkoth zal ik afmeten. Gilead is mijn, en Manasse is mijn, en Efraïm is de sterkte mijns hoofds; Juda is mijn wetgever; Moab is mijn waspot; op Edom zal ik mijn schoen werpen! juich over mij, o, gij Palestina!" Dat is opgeweld uit de diepste grond van zijn ziel.

Laat dus, wat er dan ook moge voorkomen, ons niet afschrikken. Heeft Hij gesproken: "Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld", dat is toepasselijk op Zijn ganse kerk, op al de ellendigen die het niet bij zichzelf en in de wereld kunnen vinden.

Maar dat wij dan weten, dat wij achteráán moeten komen!

Laat Hem besturen, waken,
't is wijsheid wat Hij doet!
Zo zal Hij alles maken,
dat g'u verwond'ren moet,
als Hij, Die alle macht heeft,
met wonderbaar beleid
geheel het werk volbracht heeft
waarom gij thans nog schreit.

Hij vraagt: ons hart. En nu staat hier, dat Hij ons wil geven. Dat Hij ons hart wil hebben is billijk; het is passend, betamend. Wij doen het wel als wij de dood maar vinden buiten God en Christus. Anders hinken wij op twee gedachten en zeggen: "Ja, kijk eens, hóe moet je dat dóen? En dan zeg ik wel eens: Ach, Heere, Gij zègt: Mijn zoon, geef Mij uw hart. Wilt U het dan maar nemen?" Máár ... om de zonde te leven hebben wij Jezus Christus niet nodig, dàt gaat wel uit zichzelf, hé? Bedenke dat dan een ieder!

Waarom geven wij zulk een antwoord: "Neem Gij het maar?" Omdat wij de zonden en de wereld liever hebben! Dáárdóor komt het! Als het ons de dood wordt om buiten Hem, buiten God en Christus te zijn, dan gaat een mens zijn geboeide handen wel geven, in plaats van te zeggen: "dan moet gij het maar nemen." Dan is het zelfs: "Zou ik die eer mogen hebben om het U te geven?"

Daarvan zegt de kerk in Jesaja 4: "Te dien dage zullen zeven vrouwen éne Man aangrijpen, zeggende: Ons brood zullen wij eten, en met onze klederen zullen wij bekleed zijn, laat ons alleenlijk naar Uw Naam genoemd worden, neem onze smaadheid weg." Met andere woorden: "Laat ons toch zó niet lopen!" Die bieden zichzelf aan. Dat komt uit de armoede, uit de ellende. Daarom hebben wij dat zo nodig. Dan kunnen wij ook de waarachtigheid van Jezus' woorden ervaren, beléven en de uitkomst zal leren, dat wij ons over God en Christus gans niet te beklagen hebben.

Hij levert ons stof en reden op tot lof, dank, eer en heerlijkheid aan Zijn Naam en Majesteit. Want zo is Hij, dat als Hij met ons wil zijn (dat is dan, zeggen wij, met Zijn Majesteit, genade en Geest), dan wil Hij te onzer beschikking zijn. Mogelijk zult gij zeggen: "Dat is nogal een sterke, menselijke uitdrukking." Ja, maar toch is het zuiver Bijbels! Want heeft Jezus Zelf niet in de laatste nacht, toen Hij verraden werd, Zijn opperkleed afgelegd, en een bekken met water en een linnen doek genomen, en begon de voeten der discipelen te wassen en af te drogen met de linnen doek? Nadat het geschied was, is Zijn Woord: "Verstaat gij, wat Ik ulieden gedaan heb?" Jáá, ze konden zeggen: "Gij hebt ons de voeten gewassen", maar méér hebben zij er ook niet van verstaan. Toen was Zijn Woord: "Gij heet Mij Meester en Heere; en gij zegt wèl, want Ik ben het. Indien dan Ik, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig, elkanders voeten te wassen. Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat, gelijkerwijs Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet. Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij dezelve doet."

Ook lezen wij bij een andere evangelist: "Want wie is meerder, die aanzit, of die dient? Is het niet die aanzit? Maar Ik ben in het midden van u, als Eén Die dient." Zo wil Hij dan de Dienende zijn, en ellendigen ter beschikking zijn: Ik wil met ulieden zijn, om u door het leven te leiden en ook nog eens er uit.

Nu ligt er weer een jaar achter ons. Indien wij in armoede en ellende aan Hem moeten hangen, hebben wij ons te beklagen gehad? Van mijzelf moet ik betuigen - tot roem van Zijn genade - in

genen dele. Toen het jaar begon, dacht ik: "Zal ik al bij de aanvang van het jaar omkomen onder de macht van de hel?" Die heb ik in mijn gehele leven nog nooit zo gekend als toen het jaar begon. De tweede januari, dus de andere dag al, 's middags, is het veranderd. Het kòn zo niet langer waarin ik verkeerde. Ik zat als een hoopje ellende in een hoek, en toen was dit Woord met kracht tot mij: "Wàt is uw enige troost, beide in het leven en sterven?" Daar gaan mijn ogen open: Ik ben van Jezus. Het staat er zo kernachtig in de eerste Zondag van onze catechismus: "Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben."

De Koning neemt òns. Wij nemen hem ook wel aan door het geloof, máár ... als het van òns afhing, wat zóu het nog fout aflopen! Wij laten zo gauw los, maar als Christus Zijn ellendigen neemt, als Hij hen in Zijn greep heeft, houdt Hij hen vast. Dat heb ik toen begrepen. Nadien is er dermate van de genade in mij gaan vloeien, dat ik gezegd heb: "Het is eigenlijk hetzelfde: of er nu vervolging uitbrak en ik, hier voor het huis, aan een boom zou worden opgehangen, òf dat ik hier in huis zit, als het maar is, dat Christus mij heeft." Want het kan zijn, wanneer de kracht der genade er is, dat, terwijl wij gehangen of verbrand worden wij de handen nog zouden opheffen en vrijuit roemen: "Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen!" Want het hangt niet van òns af, het hangt alles van Hèm af.

Zó is het jaar begonnen, en onder veel kruis, lijden en ellende is het bijna geëindigd. Maar mijn ervaring in geheel het jaar is geweest, als ik maar genoeg ellendig en ontbloot was, dan heeft Hij in vrucht willen bewijzen: "Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld", daar Hij de inhoud van die woorden aan mijn ziel heeft bezegeld.

En hoe is het met ulieden? Gij zult zeggen: "Ik heb geen bewust aandeel, zoals gij hebt." Al hebt gij dat niet, maar als gij de dood vindt bij uzelf en in deze wereld, hoe is het dan, als ellende werkelijk ellende is en ongeluk werkelijk ongeluk? Heeft Hij dan niet bewezen dat Hij zo'n Koning, zo'n Middelaar is om u te dienen, en als gij de plaats zoudt innemen in verlorenheid Hij het u nog aanstonds zou doen? Zo'n Middelaar is Hij. Dàt is de ware Jezus.

Daarom zou ik een ieder willen opwekken, bij het einde van het oude en bij de aanvang van het nieuwe jaar: laat heel de wereld los; héel de boel. Want daarvan hebben we niets anders te verwachten dan ellende. Maar laten wij ons aan Hem verbinden, in de armoede en de ellende, aan de Overwinnaar Die gezegd heeft: "Ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de voleinding der wereld." Wie gegeven is alle macht in hemel en op aarde. Met Hem komt gij nóit bedrogen uit, dat kàn niet, wel met onszelf!

De evangelist voegt er nog aan toe: Amen. Dat is als een eedzwering tot bevestiging. Wij kunnen het als een Woord des Konings aannemen - gelijk Hij het menigmaal Zelf heeft gesproken, ook in openbaring dat Hij de Amen, de Getrouwe, de Waarachtige is - dat deze woorden zeker en gewis zijn. Wij kunnen er op áán. Wij zijn geneigd en staan zó gereed om te bouwen op het zien- en zinlijke, en op onszelf. Maar hier staat het woordje "Amen", dat ons opleidt tot: laten wij niet bouwen op onszelf, maar al onze hoop en verwachting stellen op Christus, de Getrouwe, de Waarachtige.

Wat zal ik er dan nog bijvoegen? Dat het de Heilige Geest doe. Dat Hij er bijvoege, dat wat er in dit jaar over u is gegaan - van vóór- en tegenspoed, blijdschap en droefenis, wàt ook - geheiligd worde, om u te verstaan te geven dat wat gij zijt, gij dat zijt uit Zijn goedheid en liefde. Laat het dan een hartsterking zijn, dat Hij ons verder niet zal of wil verlaten, maar Zijn Woord wil bevestigen als de Getrouwe, en dat aan al degenen die op Zijn goedheid bouwen.

Heilige het daartoe de God van alle genade en barmhartigheid. Dat wij dan niet verflauwen in ons gemoed. Laat dan die wrede tijd heenvlieden, opdat straks kome die zalige dag der

eeuwigheid, om dan Hem te mogen zien Die ons kocht met Zijn bloed en betaalde met Zijn dood. Die ons vernieuwde door Zijn Geest, Die ons heiligde in Zijn vreze en Die ons bewaarde tot de dag van Zijn toekomst, om Hem dan uit alles volmaakt en voor eeuwig te bedanken in heerlijkheid. Amen.

Slotzang.

Psalm 74: 12

Gij, evenwel, Gij blijft Dezelfd', o HEER; ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes zij en blijve met u allen. Amen.